

HOLANDIJA Zeland

ZEMLJA MORA

TEKST Gordana Obradović

Svetionik je jedan od simbola Zelanda

Nekada se zvala “Zemlja šume”, pa “Niska zemlja”, prekrivena močvarama, na nepristupačnom terenu, na severozapadu Starog kontinenta. Danas je to kraljevina, površine kao naše dve Vojvodine, ali sa dva puta više stanovnika od zemlje Srbije! Nizozemska. A u Nizozemskoj - Zeland, “Zemlja mora”

Svima je poznata činjenica da je veliki deo ove države ispod nivoa mora, a to “veliki deo” je gotovo četvrtina njene površine. Današnja Kraljevina Holandija, tačnije Nizozemska (pravi naziv), ima 12 provincija, a jedna od njih je i Zeland (Zeeland). Da, u pravu ste, ima veze sa državom na drugom kraju sveta - Novim Zelandom. Čak do tamo, daleko, predaleko, stigli su holandski čuveni moreplovci u vreme osvajanja novih teritorija. Istraživali su obalu današnjeg Novog Zelanda, pa su nazvali tu novu, osvojenu zemlju, po svojoj provinciji - Zeland!

Amsterdam jeste sinonim za Holandiju, ali ima i ovde mnogo toga zanimljivog, u Zelandu. Zbog položaja, ambijenta i ostrva,

zovu ga “Zemlja mora”. Ova holandska provincija je na jugozapadu države, zauzima samo 2.930 kilometara kvadratnih površine, a **reka Šelda** (Schelde) ovde formira ušće (dva posebna zaliva - Zapadna Šelda (Westerschelde) i Istočna Šelda (Oosterschelde)) i izlazi na Severno more. Zeland ima oko 380.000 stanovnika, čiji životi umnogome zavise od - mora.

Biti pobednik

Priča o Zelandu bi mogla biti priča o holandskoj borbi protiv vode. Postoji vreme pre 1953. godine i vreme posle toga, kada ništa više nije bilo kao pre. Ovde je 1953. bila katastrofalna poplava, koja je porušila

Skulptura koj privlači pažnju brojnih rekreativaca
Foto: Andreas WeiseZabava na plaži
Foto: Andreas Weise

Evrope... Posetili smo Flisingen i Middelburg, u regionu Valheren. Videli i doživeli... Kre-nite i vi sa nama!

Flisingen - u mirisu Severnog mora

Flisingen (Vlissingen) je nekadašnje ribarsko selo, koje je počelo da se formira na estuaru Zapadne Šelde u Severno more, selo koje je živelo od ulova haringe i trgovine istom. Ime grada, kažu istoričari, potiče iz 7. veka, kada se mesto zvalo “Flushing”. Gradska prava su stupila na snagu početkom 14. veka, da bi u 17. veku Flisingen postao glavna luka za brodove čuvene holandske istočno-indijske kompanije (VOC). Odavde su odlazili ka okeanima i širili svoje kolonijalno carstvo. Ovde je građena većina brodova za Kraljevsku mornaricu. A danas - turizam je ovde sve važnija ekonomska grana, pogotovo u letnjem periodu. I do četiri puta više bude populacije tokom leta, jer tad dolaze turisti, najviše iz Nemačke. Nije im predaleko, imaju dobre saobraćajnice, ne plaćaju se putarine i svaki vikend nagrnu na plažu Flisingena. Najbliži nemački gradovi (Ahen, Dizeldorf, Keln) udaljeni su od Flisingena od 220 do 280 km.

Ali, pored plaža ima i drugih zanimljivosti! **Pomorski muzej** (Maritime muZEE-um) smešten je u nekoliko objekata, koji su nekada imali ulogu skladišta, a jedna kuća je pripadala brodovlasniku Lamp-sinsu. Uglavnom su to objekti iz zlatnog 17. veka Nizozemske. Naravno, u kombinaciji

Jedan od simbola Zelanda je svetionik. Naravno, zbog položaja i uloge koju je imao u prošlosti. Ima i svetionika čija se svetlost vidi sa 36 km, a takav sija kao 2,6 miliona sveća.

brane, dajkove, mostove i odnela više od 1.800 života. Pre toga, Vlada Nizozemske je odlučila da se novac od poreza koristi za obnovu zemlje posle Drugog svetskog rata. Tako je i bilo... do poplave. Tek onda Vlada odlučuje da se izgradi lanac zaštite od poplava, a nazvan je “Delta projekt”. To je kruna viševjekovne, mukotrpne borbe sa prirodom, a taj fenomenalni sistem je u provincijama Zeland i Južna Holandija. Gradio se 57 godina. Ako taj sistem pukne, ode država pod vodu!

Njihovi čuveni stručnjaci u toj oblasti inženjerstva kažu da je zemlja sada zaštićena od svega, osim oluje, koja može da se desi jednom u 1.000 godina. U prošlosti, vetrenjače su se koristile za drenažu i isušivanje, u 19. veku ih je bilo u celoj zemlji

oko 10.000. Danas, to su moderni sistemi, najmoderniji tog tipa na svetu! Morate se provozati ovim delom Nizozemske, da biste doživeli sve to i osetili kako su Holandani izneli tu borbu, kako su se izborili sa morem, koje zapljuskuje obalu Zelanda, dugu 650 kilometara.

A baš zato što su na takvom položaju, na takvom terenu, u večitoj borbi za životni prostor, kaže se da Holandani imaju poseban pogled na svet oko sebe. Verovatno da ima istine u tome. A verovatno da će svako ko se uputi u ovaj deo Nizozemske steći sasvim nov pogled na ovaj deo

sa modernom arhitekturom. To je jedan fantastičan svet avantura, koji prikazuje istorijski razvoj pomorstva Zelanda. Tu su modeli raznih brodova, stare mape, slike mora, kapetana

brodova... Kad se obiđe muzej, ulazi se u prodavnicu sa suvenirima. Po završetku obilaska, prijalo bi osveženje u vidu kolača sa jabukama (appeltaart), uz sok ili kafu, a sa pogledom na jahting luku. Ili nešto tipičnije za pomorsko mesto - salata sa škampima u soja sosu.

Turizam je u Flisingenu sve važnija ekonomska grana, pogotovo u letnjem periodu, kada dolazi veliki broj turista iz Nemačke

Zelandski most, najduži u Holandiji

Luka puna jahti, prizor na koji su navikli stanovnici Flisingena
Foto: Andreas Weise

Zeland je "Zemlja mora"

Belamiparka možete odabrati jedan od brojnih manjih restorancića ili kafeterija, nanizanih jedan do drugog, i probati neki od morskih specijaliteta ili prosto naručiti - dobro holandsko pivo! Mmmmm... pravo zadovoljstvo!

Na **Starom Trgu** (Oude Markt) je **Crkva svetog Jakoba** (Grote of Sint-Jacobskerk), glavna u gradu (14. vek). U crkvi se krstio i venčao Rojter, a Lampsins je tu sahranjen. Isto tako, na Trgu su i najpopularnije holandske prodavnice (HEMA, XENOS) sa raznoraznom robom, između ostalog, i suveniri se mogu kupiti po pristupačnijim cenama nego što su po suvenirnicama. Sve mape, brošure, savete za posete gradu i okolini, možete naći u ofisu ANWB-a (pandan našem AMS), na istom Trgu.

More, luke, ribari, brodovi... i turisti

Opština Flisingen ima svega oko 45.000 stanovnika, koji žive u skladu sa prirodom oko njih. Njima ne smeta ni stalni vetar koji duva, ni pesak kad se diže. Navikli su na letnje gužve, na česte promene vremena, na stalnu frekvenciju brodova i jahti u luku i iz luke. Gradska statistika kaže da godišnje oko 50.000 brodova iz čitavog sveta prođe rekom Šeldom. Turisti dolaze, ne samo zbog istorije i pomorskog karaktera ovog grada, već i zbog toga što nigde na svetu ne prolaze tako veliki brodovi blizu promenade i stambenih delova. Tako kažu meštani, a mi smo bili svedoci učestalog i karakterističnog zvuka brodskih sirena, koji upotpunjava kompletan ambijent i po-

Kako stići do Zelanda

Najbrži i najjednostavniji vid prevoza do Nizozemske je naravno - avion. Naša aviokompanija održava redovne letove na relaciji Beograd - Amsterdam (Shiphol). Let traje dva i po sata. Sa aerodoma postoji direktni voz (2,27h vožnje) do Midelburga, a cena karte u jednom pravcu je 23,10 eura (do Flisingena 23,90 eura). U Nizozemskoj je, inače, najavljeno od 1. januara 2014. godine poskupljenje prevoza vozom, u proseku 3.30%. Redovnu **autobusku liniju** održava naš prevoznik "Lasta", iz Beograda do Antverpena. Povratna karta je 17.830 dinara, a putuje se oko 22, 23 sata. Sa centralne stanice u Antverpenu u jednom satu dva puta ima voz za Midelburg (sa jednim presedanjem), karta košta 18,40 eura i putuje sesat i 40 minuta.

Majkl de Rojter

Bio je prvo šegrt kod proizvođača konopca i brodovlasnika Lampsinsa. Onda je zavoleo more i postaje kapetan na jednom od Lampsinsovih brodova. Odlazi u Amsterdam 1653. godine i postaje vice-admiral Holandije i Amsterdama. Pobeđuje u mnogim bitkama. Sahranjen je u Novoj crkvi, na Trgu Dam, u Amsterdamu. Poginuo je u bici protiv Francuza u Sirakuzi, aprila 1676. godine.

Sve to na terasi restorana "De Hekrounde lifde" ("De Gecroonde Liefde"), kod muzeja. Da dodamo, ulaznica za muzej je osam eura, a od aprila do septembra radi od 10.00 do 17.00h. Jedna prostorija u muzeju, sa pogledom na Zapadnu Šeldu i jahting luku, izdaje se za venčanja.

Generalno, nešto zanimljivije za posetu, a za svaku preporuku, jeste **Arsenal** (Het Arsenaal). Na **Trgu Arsenala** (Arsenaalplein) nalaze se pozorište i toranj, visine 64 metra, sa koga se pruža pogled na grad, zaliv Zapadna Šelda, na čitavu okolinu.To je najveći piratski park u Nizozemskoj! Ovde možete i vi da "uđete" u piratsku obuču, da vidite kako se živelo u doba osvajanja, u vreme pirata, možete se oprobati

u veslanju broda na simulatoru, osetiti oluju na moru, videti tropski podvodni svet, gigantski skelet kita, imati susret sa ajkulom (bolje ovde nego uživo). Sve u svemu, Arsenal ima najveću kolekciju morske faune u Zelandu! Ovo zadovoljstvo košta na kasi 14,50 eura, a online kupovinom 12,30. Arsenal koristi toranj za iznajmljivanje, pa se po želji neki novopečeni bračni par može na visini od 64 metra zavetovati na večnu ljubav...

Posle ove avanture, najbolji povratak u realnost je šetnja promenadom, uz obalu mora, koja nosi ime čuvenog nizozemskog admirala i najpoznatijeg građanina Flisingena, Majkla de Rojtera (Michiel de Ruyter) - **Bulevard de Rojter** (Boulevard de Ruyter).

Na najisturenijem mestu grada, gde se završava ova promenada, nalazi se spomenik ovom pomorcu, baš kod dve luke - **Koupmanshafen** (Koopmanshaven) i **Fiserhafen** (Visserhaven-Ribarske). Tu, na tom platou, često se može videti jato galebova, koje turisti sa oduševljenjem fotografišu. Topovi oko spomenika su poklon italijanske Vlade.

Na nekoliko minuta peške od spomenika, na promenadi, nalazi se **Hefangentoren** (de Gevangentoren), objekat u obliku kule, koji u donjem delu ima kafe-restoran, u kome možete uživati u pogledu na more, ispijajući dobar kapučino, ili ručati. Pravi flisingenski doživljaj! Ono što je zanimljivo je da u gradu postoji poseban zakon po kom

je zabranjeno šetati pse u periodu od 15. aprila do 15. septembra na Bulevaru Rojter i uz plaže. I naravno, pogađate, zakon se poštuje! Bez presedana!

Za ljubitelje reptila i gmizavaca, Flisingen ima nešto specijalno - **Reptil Zu Iguana** (Reptile Zoo Iguana). Ovaj kompleks, koji se sastoji od tri objekta, smešten je u **Belamiparku** (Bellamypark). U jednom objektu je za vreme Osamdesetogodišnjeg rata bila Gradska kuća i sudnica. Ima poseban deo za mladunčad gmizavaca. Ulaznica je 8,50 eura, otvoren je u aprilu i maju od 13.00 do 17.30h svaki dan, a od juna do kraja septembra od 10.00 do 17.30h (utorak - subota) i od 13.00 do 17.30h nedeljom i ponedeljkom. Na obodu

U prošlosti vetrenjače su se koristile za drenažu i isušivanje, a danas su ponosni simboli zemlje
Foto: Andreas Weise

morsku atmosferu, koja lebdi u gradu, koja se prosto oseti na svakom koraku. Miris mora... a pogled u nedogled...

Malo dalje od spomenika Rojteru, nalaze se, odvojene dokovima, **Binnenhafen** (Binnenhaven - unutrašnja) i **Bautenhafen** (Buitenhaven - spoljna) luka, a iz ove druge luke polaze feriboti za prevoz iz Flisingena ka **Breskensu** (južno od Flisingena, preko zaliva). Uz obalu **Fisershafena** (Vissershaven), kod Belamiparka, su tipični holandski restorani i kafići, leti sa prepunim baštama,

što turista, što meštana, koji koriste svaki topli dan da uživaju na otvorenom.

Middelburg - srce Zelanda

Kada je Wilijam Oranje, osnivač aktuelne kraljevske loze, odlučio da osnuje prvi univerzitet u Nizozemskoj, predložio je prvo da to bude u **Middelburgu** (Middelburg). Međutim, njegovi savetnici nisu bili za to i 1575. godine odlučeno je da prvi univerzitetski centar bude Lajden. Tako

je Middelburg, kao i ceo Zeland, ostao bez univerziteta. Tek se 2004. godine otvorio prvi univerzitet u Zelandu.

Na samo osam kilometara od Flisingena, ka unutrašnjosti, uz **kanal Valheren** (Walcheren), stiže se do glavnog grada provincije Zeland - Middelburga! Grad sa oko 48.000 meštana, koji uživaju u blagodatima okruženja. Gradska zona je uokvirena kanalom, nepravilnog oblika (delom kao zvezda), a to je oblik nekadašnjih odbrambenih zidina. Deo zidina i prolaza iz 18. veka, uništeni su u 19. veku, pri gradnji trgovačkog **kanala Valheren**, koji se proteže do luke Flisingena. Grad je okružen nepreglednim livadama, čiste, kristalno zelene boje, koje su prošarane stadima konja i krava. Čist vazduh, zbog blizine mora, sportski tereni, igrališta za brojne rekreativce i profesionalce, dobra ekonomija, pre svega agrar, doprinose jednom kvalitetnom i bezbednom životu.

Middelburg
Foto: Andreas Weise

ŠOPING

Tipični suveniri su kutije sa holandskim motivima, plavo-bele, u kojima su zelandске bombone; privesci sa 3 staklene kuglice različite boje koje simbolišu more, zemlju i sunce; različiti oblici suvenira koji su u obliku svetionika. Flisingen i Middelburg imaju trgovačke ulice kod glavnih katedrala, ili glavnog trga.

Zadovoljstvo koje se vidi na licima meštana. Upadljivo. Poželite da ostanete. Da i vi uživete. Ne par dana... i ne kao turista.

Grad na kanalima

Istorijske činjenice kažu da je grad nastao krajem 8. ili početkom 9. veka, i od tada se razvija. Middelburg je pun jedan vek pre Flisingena dobio gradska prava, početkom 13. veka. Bio je u srednjem veku značajan centar u trgovini između Engleske i rastućih

gradova Flandrije, regije južno od Zelanda. Imao je važnu ulogu u 17. veku u trgovini robljem, po značaju odmah posle Amsterdama. Iako je pretrpeo brojne štete tokom Drugog svetskog rata, Holandani su se potrudili da Middelburg obnove i da mu vrate stari sjaj i izgled, koliko je to bilo moguće.

Od centralne stanice u gradu, za desetak minuta laganog pešačenja, stiže se do čuvenog opatijskog kompleksa iz 12. veka - **Nieuwe kerk, Lange Jan i Koorkerk** (Nieuwe Kerk, Lange Jan, Koorkerk). Na Trgu ispred se u jesen održava Internacionalni džez festival. U ovom delu grada nema saobraćaja, buke, a ima dosta zelenila. I već taj prvi utisak grada obara svojom lepotom! Prelazi se preko mosta, tu je kanal, nazire se tipična holandska arhitektura, i stiže do trgu. A tu - **toranj opatije, Lange Jan**, sa 207 stepenica (90,5m), i ovo se ne sme propustiti! Cela okolina se može videti sa njega! Predivan pogled, i divan osećaj! Ko-

GDE, ŠTA, KAKO...

- S obzirom na to da su Middelburg i Flisingen manja mesta, blizu jedno drugom, sasvim je dovoljno ovde boraviti **5, 6 dana** i osetiti duh i atmosferu ovog dela Nizozemske.
- Posetu planirati u periodu od aprila do kraja avgusta.
- Flisingen i Middelburg nude **smeštaj** po ceni od 70 eura za sobu 1/2, noćenje sa doručkom u hotelima sa 2*, a u hotelima sa 3* malo skuplje, od 75 eura. Otprilike slične cene se kreću i u privatnom smeštaju, na bazi noćenja sa doručkom (apartman za 2-3 osobe od 60 eura).
- Najbolji način da se obidu gradovi, a i okolina, je, naravno, **biciklom**. Holandani kažu "fic" (fits). Zeland je po njihovim statistikama najpopularnija provincija koja se obilazi biciklom. Bicikl je najbolje iznajmiti po dolasku na glavnu stanicu u Middelburgu ili u Flisingenu. Za dan je 6,50 eura, a za nedelju dana 32,50 eura.
- Dok boravite u Flisingenu, iskoristite priliku da se ultramodernim **feribotom** prebacite do mesta Breskens, sa druge strane estuara Zapadne Šelde. Vožnja traje oko 20 minuta. Feriboti idu na svaki sat, a povratna karta sa biciklom košta 6,75 eura, bez bicikla 5 eura.
- **Autobusi** cirkulišu samo između manjih mesta i sela u okviru opštine, tokom cele godine. Flisingen ima još dve vrste posebnog prevoza. Vodeni taksi (water-taxi), žute boje, koristi se samo od 31. marta do 31. oktobra, a vozi od glavne stanice do centra ili do jahting luke, a karta je 3 eura.
- Od 15. juna do 15. septembra, petkom i vikendom, ograničuje se za turiste **kružna tura po lukama grada**. Razgledanje traje oko 40 minuta, cena je 6 eura, a može samo 11 putnika da stane u jedno plovilo.
- Posebna atrakcija Flisingena je vožnja takozvanim **solarnim vozom** - zonnnetrein. Dnevna karta za neograničen broj vožnji je 6 eura, a vozić prolazi pored glavnih znamenitosti mesta, uz obalu, promenadom, uz Pomorski muzej, Arsenal... Koristi solarnu energiju, a vagoni su stakleni, tako da putnici mogu da imaju kompletan pregled okruženja pri vožnji. Gradske vlasti omogućavaju i iznajmljivanje ovog vozića za specijalne događaje, poput venčanja.
- Što se tiče Middelburga, ovde treba probati vožnju takozvanim **konjskim tramvajem**, a to se zove pardenntrem (paardentram), koja traje sat, a košta 8 eura. "Tramvaj" ide istorijskim delom, uz priču vodiča o istoriji grada.
- Zanimljiva za turiste je **vožnja brodićem po kanalima grada** (i van njega), 6,50 eura (13 eura).
- Postoji mogućnost i da se oprobate kako vozite **kanue i vodene bicikle!** Zabavno i neobično!
- **Voz** između Flisingena i Middelburga cele godine saobraća na svakih 30 minuta i povratna karta je 4,20 eura.
- U toku leta u Zelandu možete upražnjavati sve **vrste vodenih sportova**: jedrenje, ronjenje, skijanje na vodi... Nadomak Middelburga je sportski aerodrom za one koji vole padobranstvo, letenje...

Middelburg

KUHINJA

šta četiri eura, a u grupi je top 10 tornjeva Nizozemske.

Samo nekoliko minuta peške odavde, stiže se do glavnog trga, **Markt** (De Markt), na kome je **Gradska kuća**. U takmičenju za najlepší objekat 2007. godine, ova Gradska kuća u gotici je zauzela drugo mesto! Na to su meštani izuzetno ponosni. Te godine su slavili 555 godina od postavljanja kamena temeljca za nju. Ovde je i izložba Fondacije Likovne umetnosti grada.

Middelburg ima i **sinagogu**, obnovljenu pre 10 godina. Ova sinagoga je bila treća, koja se gradila u Nizozemskoj u toku zlatnog 17. veka. Još jedan pomen na život Jevreja u ovom gradu je i spomen-ploča u holu željezničke stanice, koji su odavde krenuli u logore smrti tokom Drugog svetskog rata. Deo istorije koji ne vole tolerantni Holandani.

Vrlo je zanimljivo, i lepo za oko, videti tipične holandske kuće uz kanale, u kojima su nekada živeli trgovci, u 17. i 18. veku. Ipak su kanali jedan od simbola cele zemlje, pa tako ih imamo i ovde. Sve podseća na prestonicu Nizozemske - Amsterdam. Isti

Provincija Zeland ima u Nizozemskoj najveći broj restorana sa mišelinovim zvezdicama po glavi stanovnika! Zalih Zeland (Zalig Zeeland) je posebna tura na biciklu, koja se bukira kod lokalnih agencija, a u kojoj posetioći imaju priliku da se upoznaju i oseću kulinarske specijalitete ove provincije, često i sa degustacijama vina (Pinot Gris, Pinot Blanc, Rivaner). **Babelars** (babbelaars) su bombone od šećera, sa dodacima kakaoa, cimeta ili kikirikija, a pakuju se u manje kutije sa plavo-belim motivima, tipičnim holandskim. Omiljeni su slatkiši turistima. Postoji i liker sa ukusom babelarsa. **Bolus-oblik peciva**, čije se testo, posuto smeđim šećerom, urola u obliku puža, umoči u šećerni sirup, i pospe se cimetom. Svake godine se pravi takmičenje za najboljeg pekara bolusa, i naravno, da uvek pobedu odnese neko iz Zelanda. Svaka pekara pravi boluse. Tipični su **specijaliteti od školjki i haringi**. **Najbolje palačinke** u Middelburgu su u "Pannenkoekhuis De Kabouterhut" (Oostkerplein 7/8), a imaju i bezglutenska jela. Porcija palačinki je 12 eura. Restoran "Gevangentoren" u Flisingenu preporučuje za glavno jelo **filete bakalara sa povrćem** (22,50 eura).

stil, isti ambijent. Vrlo često se može videti godina gradnje na gornjim nivoima kuća... Čovek stane, pa gleda... računa koliko godina je stara... Iako su građene pre više od 300 godina, sve su očuvane, uređene, sa nekim zanimljivim ukrasom na vratima, oko prozora, ispod prozora... Uočava se holandska kreativnost u kulturi stanovanja. Postoje stambeni kvartovi, u kojima svaka kuća u nizu ima ispred ulaza malu bašticu, vrt...

Svaki je priča za sebe, svaki je neobično uređen, a može se uočiti - s ljubavlju i ukusom. Što se tiče kulturnih institucija, Middelburg ima **Zelandski muzej** (Zeeuwse museum), u kome se može videti nekoliko tematika: arheološke iskopine, fosili, porcelan i srebro, zidne tapiserije, sve o Osamdesetogodišnjem ratu, ali i moderna umetnost. Ulaz je 8.50 eura, a radi tokom cele godine.

Trg Markt

Okolina

Oko dvorca, danas privatnog, **Ter Hohe** (Ter Hooge), 2,5 kilometra od Middelburga, nalazi se mala bukova šuma sa ponekim hrastom i uzorcima drveća iz Norveške i Pančićeve omorike iz Srbije, a i sekvoje, kavkaske jele i ariša. Do dvorca se može doći peške ili biciklom (10 minuta). Današnji izgled je iz polovine 18. veka. Ovde je za vreme Drugog svetskog rata živeo komandant nemačke divizije za Valheren. Odmah posle rata, izvršena je inundacija, i čitava okolina dvorca je ponovo pošumljena.

Na samo sedam kilometara istočno od Flisingena nalaze se ostaci najstarijeg utvrđenja na moru Zapadne Evrope - **Ramekens** (Rammekens). Građeno je polovinom 16. veka. Do njega nema javnog gradskog prevoza, dostupno je biciklom ili autom.

Na tri kilometra od centra Middelburga, napravljen je moderan kvart **"ZEP"**. Tu je nekoliko atrakcija i za mlade i za stare. Ceo jedan dan se može odvojiti za provod i razne doživljaje. Tu je **Mini mundi** - svet minijatura, sa rolerkosterom. **Klimafontur** (KlimAvontuur) sa različitim konstrukcijama za penjanje. **Nacionalno fudbalmuzeum** (Het Nationaal Voetbalmuseum) je raj za ljubitelje ovog sporta. Naravno, akcenat je na istoriji holandskog tima. Zanimacija raznoraznih, pa ko šta voli nek izvoli!

Nije baš blizu, ali se mora pomenuti. Iz Flisingena dva puta u jednom satu idu vozovi za Amsterdam, karta se kupuje na automatu (povratna 47,80 eura). Vozovi su perfektno tačni i čisti. ■

info

opreza. Vakcinacije nisu potrebne. U Flisingenu, zbog vetra koji duva sa Severnog mora, poželjno je nositi šal.

NOVAC

Zvanična valuta - **euro**.

JAVNI PREVOZ

Gradski prevoz čine **autobusi, vozovi i bicikli**. Karte su skuplje ako se unosi bicikl. Vozi se desnom stranom. Vozovi i autobusi saobraćaju cele godine.

BEZBEDNOST

Kriminala nema. Potencijalna prirodna nepogoda je **poplava**.

ZABRANE

Iz zemlje se ne smeju iznositi lukovice i marihuana. Mogu da se unesu dve pakle cigareta i 1 litar alkoholnog pića.

ZABAVA

Konkretna mesta za izlaske: **Café de Concurrent-Bellamypark** (Vlissingen), vikendom živa muzika; najpopularnija diskoteka Zelanda je **De Hooizolder**, u mestu Vestkapele (Westkapelle), do koje postoji organizovan bus prevoz i iz Flisingena i iz Middelburga (oko 15 km), a povratak je u 3.30h. Nastupaju holandski popularni DJ-evi. U Flisingenu je dobra diskoteka **De Prive**, blizu železničke stanice.

GEOGRAFSKI POLOŽAJ

Jugozapadna Holandija, graniči se sa Belgijom, izlazi na Severno more, 200 km od Amsterdama.

POPULACIJA

U provinciji Zeland živi **380.000 stanovnika**.

DOKUMENTA

Viza nije potrebna za građane RS sa crvenim pasošem za turističke posete.

KLIMA

Atlantska, česte su promene vremena, a česti su i vetrovi. Preporučeno doba za odlazak: proleće, leto.

VREMENSKA RAZLIKA

GMT+1

JEZIK

Zvaničan jezik je **holandski**. Jezik za sporazumevanje je **engleski**.

MEDICINSKE NORME

Nema posebnih mera